

1. INTRODUCCIÓN.

A Lei orgánica de educación (LOE), no seu artigo 121.2 establece que o proxecto educativo do centro “*recollerá a forma de atención á diversidade do alumnado ...*”.

O Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación, dispón, entre outras cousas:

- a) *O Plan Xeral de Atención á Diversidade é o documento en que se articula a atención á diversidade a que se refire o artigo 121.2 da Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. Neste plan concretaranse todas as actuacións e medidas de atención á diversidade que un centro educativo diseña e desenvolve para adecuar a resposta educativa ás necesidades da totalidade do seu alumnado. (Artigo 10)*
- b) *Os departamentos de orientación, ou os recursos equivalentes nos centros privados concertados, serán os responsables de elaborar, de acordo coas directrices da Comisión de Coordinación Pedagóxica e as achegas dos departamentos e/ou equipos de ciclo, a proposta do Plan Xeral de Atención á Diversidade, que trasladarán ao equipo directivo. (Artigo 11.1)*
- c) *O Plan Xeral de Atención á Diversidade será aprobado polo consello escolar, por proposta do claustro do profesorado, e pasará a formar parte do proxecto educativo. (Artigo 11.2)*
- d) *O equipo directivo será o responsable do desenvolvemento, seguimento e avaliación do Plan Xeral de Atención á Diversidade. (Artigo 11.3)*

- e) *Ao comezo de cada curso escolar, os departamentos de Orientación dos centros elaborarán a proposta da concreción anual do Plan Xeral de Atención á Diversidade, que debe formar parte da Programación Xeral Anual. (Artigo 11.4)*
- f) *O equipo directivo incorporará a concreción anual do Plan Xeral de Atención á Diversidade á Programación Xeral Anual, e velará polo seu cumprimento, avaliación e memoria. (Artigo 11.5)*

Ese mesmo decreto, no seu artigo 12, establece a estrutura básica do PXAD.

En consecuencia, considerando a normativa citada e as características e recursos deste centro, elabórase este Plan Xeral de Atención á Diversidade (PXAD), co norte permanente de que a diversidade é un valor, ademais dunha realidade, e a súa atención educativa, un dereito.

Este PXAD artículase en 11 epígrafes. A primeira, de introdución.

A segunda, na que se recollen os principais elementos que conforman o contexto do centro.

A terceira, na que se identifican e valoran as principais necesidades percibidas polo profesorado.

Na cuarta fórmulanse os obxectivos que se pretenden acadar para dar resposta ás necesidades expresadas.

Na quinta realízase unha descrición das actuacións, medidas e/ou programas que se consideran necesarios para atender a diversidade deste centro.

A sexta epígrafe recolle os criterios que se consideran necesarios para a organización e distribución dos recursos e a aplicación das medidas propostas.

Na sétima realízase a concreción das actuacións dos distintos profesionais en relación ás medidas deseñadas para o centro.

Na epígrafe oitava establécense os mecanismos de coordinación e colaboración internos e externos.

Na novena defínense as canles de colaboración coas nais, pais ou titores e titoras legais do alumnado e cos diferentes servizos externos ao centro.

A epígrafe décima é a que fai referencia aos distintos protocolos, os cales se aportan como anexos, dada a distinta configuración de cada un deles.

Finalmente, a epígrafe décimo primeira establece os procesos de seguimento, avaliación e mellora do PXAD.

2. XUSTIFICACIÓN BASEADA NO CONTEXTO.

3. IDENTIFICACIÓN E VALORACIÓN DAS NECESIDADES.

As principais necesidades percibidas polo profesorado, valoradas por orde de maior a menor consideración (prioridade), figuran na seguinte relación:

1. En xeral, é necesario mellorar os índices de **comprensión lectora e de expresión escrita do alumnado**.
2. En xeral, é **necesario incrementar o nivel de autonomía do alumnado á hora de aprender** (competencia para aprender a aprender).
3. En xeral, é necesario mellorar os **índices de atención do alumnado** respecto das explicacións do profesorado e da realización das actividades.
4. En xeral, é necesario **mellorar o grao de motivación e de esforzo** do alumnado.
5. En xeral, é necesario **incrementar a competencia do alumnado nos cálculos e resolucións de problemas matemáticos**.
6. En xeral, é necesario mellorar a competencia comunicativa oral na lingua galega.

7. En xeral, é necesario mellorar a competencia comunicativa oral na lingua inglesa e/ou francesa.

8. En xeral, é necesario cultivar os valores da tolerancia e da amizade e o respecto polas diferenzas.

9. En xeral, é necesario mellorar a acollida e a inclusión do alumnado con necesidade específica de apoio educativo por parte da totalidade do alumnado.

10. En xeral, é necesario rebaixar os niveis de competitividade e insolidariedade do alumnado no que atinxe ás tarefas escolares.

11. En xeral, é necesario desenvolver habilidades sociais no alumnado para que saiba resolver os conflitos.

12. É necesario dar mais importancia á creatividade e a expresión plástica.

4. DETERMINACIÓN DOS OBXECTIVOS.

Os obxectivos que se formulan e pretenden acadar con este PXAD, tomando como referencia as primeiras necesidades expresadas no epígrafe anterior, son:

- a) Mellorar a comprensión lectora e a expresión escrita do alumnado.
- b) Incrementar a autonomía do alumnado e a súa competencia para aprender a aprender.
- c) Mellorar o nivel xeral de atención do alumnado e o seu compromiso (motivación e esforzo) na realización das actividades escolares.
- d) Incrementar a competencia matemática do alumnado.
- e) Axustar os recursos educativos á realidade do alumnado.

5. DESCRICIÓN DAS ACTUACIÓNS, MEDIDAS E/OU PROGRAMAS PARA A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.

Para acadar os obxectivos deste PXAD artículanse as seguintes medidas:

a) En relación co obxectivo referente á ***mellora da comprensión lectora e da expresión escrita do alumnado***:

Elaboración dun programa para a mellora da comprensión lectora, no que se consideren a ensinanza, a práctica e a aplicación da instrución realizada, usando estratexias como:

- Anticipación ao alumnado do que vai aprender mediante a lectura.
- Realización prácticas de modelado, verbalizando todo o proceso de cómo razoar mentres se vai lendo.

- Ensinanza para entender a estrutura dun texto narrativo (asunto ou historia, escenario, personaxes, problema, accións e solución) e a dun texto expositivo (idea, obxectivo pretendido e organización interna).
- Localizar a idea principal e para reparar nos detalles importantes da lectura.
- Entrenamento do alumnado na verificación de que o que vai lendo ten sentido; o que pode facerse mediante resumos, autoaclarácións, autopreguntas, predicións, ...
- Promoción de moitas oportunidades de practicar o aprendido, algunhas inmediatas ao proceso de ensinanza. Consideraranse a lectura en voz alta por parte do profesorado, a lectura conxunta alumnado-profesorado, a lectura en voz alta do alumnado, a realización de redes da historia (mapas conceptuais), a verificación do aprendido ou do lido (debates, preguntas orais, ...), etc.
- Uso de textos adaptados ao coñecemento previo do alumnado e ao seu vocabulario.

Entrenamento da expresión escrita (escritura) ao mesmo tempo cá lectura, considerando:

- A escritura conxunta profesorado-alumnado, con estratexias de modelado (verbalizando con detalle todo o proceso).

- A promoción de temas sobre os que escribir.
- A promoción da revisión permanente dos escritos, verificando se se segue o plan inicial, se se conta o que se quere contar, se os grafemas se corresponden cos fonemas previstos, se a ortografía vai sendo a adecuada, etc.
  - A posible publicación, cando menos caseira (para a aula e o centro), onde se coidarán a limpeza, as marxes, a separación dos parágrafos, a ortografía, a puntuación, ...

- O uso dos textos propios como material de lectura.

b) En relación co obxectivo referente ao *incremento da autonomía do alumnado e da súa competencia para aprender a aprender*:

Conexión das novas propostas de aprendizaxe co que o alumnado xa coñece e en contextos significativos para este.

Practica insistente da técnica do modelado, verbalizando todos os pensamentos.

Establecemento de rutinas sistemáticas (modelado autoinstrucional), tanto no que ten que ver co material necesario como co proceso de abordaxe dunha actividade (lectura rápida, lectura lenta, comprensión do vocabulario, identificación das partes e do obxectivo final, realización de esquemas ou operacións parciais, comprobación do feito e das respostas, etc.

Promoción do traballo colaborativo, co intercambio de ideas, camiños e resultados entre o alumnado (titoría entre iguais).

Prestación das axudas que o alumnado necesite, pero só as que necesite.

Verificación das realizacións do alumnado coa máxima inmediatez.

Oferta de moitas e diferentes ocasións para practicar o aprendido, promovendo o uso dos recursos tecnolóxicos.

Practica de estratexias de autoavaliación por parte de alumnado e de coavaliación profesorado-alumnado.

Respetto polos ritmos de aprendizaxe do alumnado, facilitando o tempo que cada alumna ou alumno necesite.

Coidado permanente da autoestima do alumnado.

c) En relación co obxectivo referente á *mellora da atención do alumnado e do seu esforzo*:

Promoción da individualización da atención do profesorado, con orientación permanente (antes, durante e despois das actividades de aprendizaxe).

Consideración permanente das ideas previas do alumnado e da súa zona de desenvolvemento próximo, axustando o nivel de esixencia.

Secuenciación da información (instrución).

Axuste (incremento) dos tempos.

Reiteración das explicacións, coa máxima variedade de recusos.

Práctica do modelado e establecemento de rutinas de traballo.

Consideración da opcionalidade e da elección do alumnado.

Reiteración constante da importancia do que se vai aprender.

Valoración do esforzo e potenciación da autoestima.

Práctica da avaliación formativa.

d) En relación co obxectivo referente ao *incremento da competencia matemática do alumnado*:

Práctica frecuente do modelado, con oralización de todos os pensamentos.

Práctica e esixencia do “rigor” expresivo, tanto oral como escrito.

Práctica da explicación (aclaración) de calquera paso ou decisión.

Promoción do uso dos recursos tecnolóxicos e multisensoriais.

Elaboración dalgún programa de ensinar a pensar.

No tocante aos problemas:

- Identificación do problema, do que conta, do que pide, dos datos que aporta.
- Representación do problema (esquemas, debuxos, ...).
- Reflexión (tanteo) sobre a posible solución.
- Exploración das alternativas e dos pasos (etapas) necesarios.
- Execución da alternativa elixida, coas operacións necesarias.
- Comprobación do resultado e dos pasos seguidos.

e) En relación ao obxectivo referente ao axuste dos recursos educativos á realidade do alumnado, ou ás ás medidas de ámbito xeral:

- Coordinación vertical e horizontal das programacións das diferentes áreas.
- Adaptación dos tempos e dos instrumentos de avaliación ás circunstancias do alumnado.
- Establecemento de criterios para a adscrición do alumnado.
- Establecemento de criterios para a adscrición do profesorado.
- Establecemento de criterios para a utilización dos servizos de apoio.
- Elaboración dun modelo de solicitude de intervención da xefatura do departamento de orientación por parte do profesorado.
- Elaboración dun modelo de solicitude de intervención da xefatura do departamento de orientación por parte das familias.
- Elaboración dun programa para a acollida do alumnado e do profesorado de nova incorporación.
- Elaboración dun programa para a preparación do alumnado e das súas familias para a ESO.
- Deseño dun modelo no que planificar ás áreas dunha adaptación curricular.
- Elaboración dun programa preventivo de identificación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo e das súas necesidades educativas.

Oferta de medidas de reforzo educativo para o alumnado que repite curso así como para o alumnado que promocionou de curso sen ter acadados os obxectivos.

Elaboración dun informe final de curso, por parte do profesorado titor, sobre as medidas de reforzo educativo aplicadas a cada alumna ou alumno.

Oferta de medidas de apoio educativo de PT e/ou AL ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo que o requira.

Elaboración dun informe final de curso, por parte do profesorado de PT e/ou AL, sobre as medidas de apoio educativo aplicadas a cada alumna ou alumno.

Elaboración dun programa de habilidades sociais para o alumnado con comportamento disruptivo así como para o que se vexa temporalmente privado do seu dereito de asistencia ao centro como consecuencia da imposición das medidas correctoras.

Oferta de grupos de adquisición das linguas e/ou de adaptación da competencia curricular ao alumnado procedente do estranxeiro que o precise.

Oferta de adaptación do currículo ao alumnado con necesidades educativas especiais que requira esa medida.

Oferta de redución do tempo de escolarización (flexibilización) ao alumnado con sobredotación intelectual acreditada.

Oferta de ampliación do tempo de escolarización (flexibilización) ao alumnado con necesidades educativas especiais que se considere.

Obviamente, as medidas citadas nos catro primeiros epígrafes cobran maior importancia cando se trata de alumnado con necesidade específica de apoio educativo, polo que o traballo do profesorado de apoio tratará de promover esas aprendizaxes, ao ritmo que o permita o alumnado ao que apoia.

Na concreción anual do PXAD relacionaranse as medidas concretas a aplicar ao longo de cada curso escolar. As de corte xeral deberían formar parte da estratexia metodolóxica do profesorado.

6. DETERMINACIÓN DOS CRITERIOS PARA A ORGANIZACIÓN E DISTRIBUCIÓN DOS RECURSOS E A APLICACIÓN DAS MEDIDAS PROPOSTAS:

Coa finalidade de poñer en funcionamento e explotar o potencial das medidas propostas, establécense:

a) Criterios para garantir a coordinación vertical e horizontal das programacións das diferentes áreas:

- Tomando como referente o currículo establecido para cada etapa educativa nos correspondentes decretos, cada equipo de ciclo, baixo a dirección do seu coordinador ou coordinadora, elaborará a correspondente programación didáctica (artigos 56 e 57 do Dto. 374/1996).
- O profesorado de cada nivel elaborará a programación da súa área (programación de actividades e tarefas) partindo da concreción curricular do ciclo (artigo 58 do Dto. 374/1996 e Capítulo II, 2 da Orde do 22 de xullo de 1997). Esta programación deberá realizarse conxuntamente no caso de niveis que contén con máis dun curso ou grupo e con profesorado distinto para impartir a mesma área.
- A comisión de coordinación pedagóxica (CCP) establecerá os criterios para que a concreción curricular das distintas etapas que se impartan no centro, de ser o caso, garanta unha continuidade das ensinanzas e unha coherencia das metodoloxías.

b) Criterios para garantir a adaptación dos tempos e dos instrumentos de avaliación ás circunstancias do alumnado:

- O profesorado deberá axustar os seus procesos de ensinanza e de avaliación ao que, de ser o caso, se estableza no informe psicopedagóxico de cada un dos alumnos ou alumnas que atende.

- A adaptación dos tempos e dos instrumentos de avaliación deberá constar na correspondente programación de área.

c) Criterios para adaptar a distribución dos recursos humanos (profesorado) ao conxunto do alumnado:

Respectando os dereitos do profesorado e tratando de que este se acomode ás circunstancias do alumnado, así coma o establecido no D 374/96 que establece o regulamento orgánico de centros de educación infantil e primaria, na súa adscrición ás distintas titorías (cursos) teranse en consideración os seguintes criterios:

1. A adscrición respectará os destinos e especialidades do profesorado.
2. Adscribiranse en primeiro lugar os profesores e profesoras que deban continuar ciclo.
3. Aquelas unidades que comecen ciclo e escolaricen algún alumno ou alumna que teña adaptado o seu currículo (adaptación curricular), agás casos de sobredotación, deberán contar cun titor ou titora definitivo no centro, que comece e remate ciclo con ese alumnado.
4. A adscrición realizarase por orde de antigüidade no centro, seguindo a orde de acceso.
5. De ser necesaria a adscrición dalgún especialista a algunha titoría, esta corresponderálle ao profesor ou profesora que máis horas poida impartir nese curso concreto.
6. A adscrición á restante oferta educativa realizarase de forma voluntaria e por orde de antigüidade. De non cubrirse toda a oferta, a adscrición realizaraa a Comisión de Coordinación Pedagóxica, en base ao criterio de maior número de horas de libre disposición e menor antigüidade no centro.

Como norma xeral, todo o profesorado contará con dúas horas de libre disposición para atender as gardas e demais incidencias. As posibles horas “libres” que excedan deberán formar parte da oferta educativa que se presente para a adscrición do profesorado ao comezo de curso, concretándose na prestación de apoio na aula ás unidades que así o demanden, priorizando os cursos inferiores fronte aos superiores e tendo en consideración:

1. Maior número de alumnado con necesidade específica de apoio educativo.
2. Programas educativos específicos.
3. Maior número de alumnado con medidas de reforzo educativo.

d) Criterios para a utilización dos servizos de apoio (PT e/ou AL):

Entendendo por servizos de apoio ao profesorado especialista de PT e/ou AL que obtivo destino por medio desa especialidade, a distribución dos seus servizos realizarase atendendo aos seguintes criterios prioritarios:

1. Atenderase a aquel alumnado que así o aconselle a correspondente avaliación psicopedagóxica.
2. Atenderase ao alumnado obxecto dunha adaptación curricular individual.
3. Continuarase cos apoios realizados no curso anterior, priorizando de 1º a 6º.
4. En educación infantil só se apoiará en casos graves, determinados no correspondente informe psicopedagóxico.
5. Buscarase un apoio de calidade fronte a un de cantidade.
6. De ser o caso, atenderase primeiro aos RE que repiten curso ca aos que non.
7. O apoio será, salvo casos que necesiten unha terapia individual moi específica, dentro da aula ordinaria.

8. Ao remate de cada curso, o profesorado de PT e/ou AL informará por escrito desas medidas, segundo o modelo de informe elaborado polo departamento de orientación.

e) Criterios para a solicitude ou demanda dunha avaliación psicopedagóxica:

Para a solicitude de avaliación psicopedagóxica por parte da xefatura do departamento de orientación establécese o seguinte procedemento:

1. A solicitude de intervención da xefatura do departamento de orientación poderá realizarse polo profesorado titor, pola familia ou polo propio Servizo de Inspección Educativa.
2. As solicitudes de intervención procedentes do profesorado titor ou da propia familia deberán realizarse por escrito, segundo o modelo de solicitude establecido pola xefatura do departamento de orientación.

f) Criterios para a elaboración dun programa de acollida:

O programa de acollida terá en consideración:

1. O alumnado que se incorpora por primeira vez ao centro, sexa por ser de nova escolarización, sexa por traslado desde outro centro.
2. O profesorado de nova incorporación.

g) Criterios para a elaboración dun programa de preparación para a educación secundaria obrigatoria (ESO):

O programa de preparación para a ESO deberá considerar:

1. O alumnado de 6º curso de educación primaria.
2. As familias do alumnado de 6º curso de educación primaria.
3. A estrutura das ensinanzas de ESO.

4. A oferta educativa dos centros do contorno, ou de adscrición, que imparten ESO.

h) Criterios para a elaboración dun programa preventivo de identificación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo (ANEAE) e das súas necesidades educativas:

Os principios de prevención (detección precoz e intervención) deberán facerse operativos, entre outras medidas, mediante un programa de identificación precoz do ANEAE. O deseño e elaboración deste programa terá en consideración:

1. A súa aplicación debe abranguer á totalidade do alumnado.
2. Centrarase nos principais momentos evolutivos e/ou curriculares.
3. Dos seus resultados informarase ao propio alumnado, ao profesorado e ás familias.
4. Os resultados deberán usarse para orientar os programas (re)educativos.
5. O seu deseño, aplicación e xestión será responsabilidade da xefatura do departamento de orientación.

i) Criterios para a oferta de medidas de reforzo educativo:

A oferta de medidas de reforzo educativo atenderá aos seguintes criterios:

1. Serán de oferta ao alumnado repetidor e o que promocióne sen ter acadados os obxectivos.
2. Serán de oferta ao alumnado con avaliación trimestral negativa nalgunha área.
3. Serán responsabilidade do profesorado que imparte a área, quen informará ao mestre ou mestra titora.

4. O profesorado titor informará á xefatura de estudos e á familia das medidas de reforzo educativo a aplicar.
5. Ao remate de cada curso, a mestra ou o mestre titor informará por escrito desas medidas, segundo o modelo de informe elaborado polo departamento de orientación.

j) Criterios para a elaboración dun programa de habilidades sociais:

O programa de habilidades sociais, que ten como grandes finalidades a prevención de condutas disruptivas e ao alumnado que foi obxecto de privación de asistencia ao centro educativo, deberá contemplar:

1. Á totalidade do alumnado, á totalidade dos niveis.
2. Ser “traballado” polo profesorado titor e aplicado pola totalidade do profesorado.

k) Criterios para a oferta de grupos de adquisición das linguas e/ou de adaptación da competencia curricular:

Considerando o establecido na normativa que regula a atención ao alumnado estranxeiro, para a oferta de grupos de adquisición das linguas e/ou de adaptación da competencia curricular será necesario que se trate de alumnado procedente do estranxeiro no curso académico para o que se solicita a medida ou medidas e que:

1. Descoñeza as dúas linguas oficiais de Galicia –no caso dos grupos de adquisición das linguas- ou presente un retraso curricular de dous ou máis cursos con respecto ao nivel no que está escolarizado –no caso dos grupos de adaptación da competencia curricular-.
2. Non conte con adaptación curricular.

3. O centro educativo conte con profesorado con dispoñibilidade horaria para aplicar esa medida.
4. Exista un informe favorable do profesorado titor e outro da xefatura do departamento de orientación.
5. Sexan autorizadas pola xefatura territorial.

l) Criterios para a oferta de adaptación do currículo:

Considerando o establecido na normativa que regula as adaptacións curriculares, a oferta desta medida ao alumnado axustarase aos seguintes criterios:

1. Trátase de alumnado con necesidades educativas especiais cun desfase curricular de dous ou máis niveis ou cursos con respecto ao nivel ou curso no que está matriculado.
2. Trátase de alumnado cunha discapacidade física ou sensorial que lle impida acceder a algún elemento do seu currículo de referencia.
3. Que esa medida se propoña no informe psicopedagóxico elaborado pola xefatura do departamento de orientación.
4. Que esa medida conte co acordo favorable na reunión inicial do equipo docente e a xefatura do departamento de orientación coa xefatura de estudos.
5. Que as áreas a adaptar se realicen no marco (modelo) acordado polo centro.

m) Criterios para o deseño dun modelo no que planificar ás áreas dunha adaptación curricular:

As áreas dunha adaptación curricular deben seguir o mesmo modelo de planificación. Este modelo, que deberá consensuarse na reunión na que se

adopte a decisión de adaptar o currículo dun determinado alumno ou alumna, deberá:

1. Facer visibles o currículo de referencia e o currículo adaptado.
2. Definir con precisión as competencias adquiridas respecto do currículo de referencia.
3. Considerar o grao de desenvolvemento das competencias básicas e a súa avaliación.
4. Establecer con precisión os obxectivos, os contidos e os criterios de avaliación do currículo adaptado.
5. Realizar unha proposta dos recursos a usar.

n) Criterios para a oferta de flexibilización ao alumnado con altas capacidades intelectuais e ao que presenta necesidades educativas especiais:

Os criterios para a redución ou ampliación do tempo de escolarización do alumnado identificado, respectivamente, con altas capacidades intelectuais ou con necesidades educativas especiais axustaranse ao establecido na normativa que regula esas medidas.

7. CONCRECIÓN DAS ACTUACIÓNS DOS DISTINTOS PROFESIONAIS EN RELACIÓN ÁS MEDIDAS DESEÑADAS PARA O CENTRO:

Con este epígrafe trátase de recoller aquelas actuacións profesionais que permitan facer realidade as medidas propostas, non de establecer ou recordar as funcións que xa están debidamente reguladas. En consecuencia, enténdese que as medidas a poñer en marcha requiren os seguintes compromisos:

a) Por parte do equipo directivo:

O equipo directivo deberá:

1. Garantir que se cumpren os criterios establecidos para a organización e distribución dos recursos e a aplicación das medidas propostas.
2. Deseñar un procedemento para que as concrecións curriculares das diferentes etapas garantan unha coordinación vertical e horizontal.
3. Dar cumprimento á proposta de prestación de apoio do profesorado de PT e/ou AL realizada pola xefatura do departamento de orientación.
4. Convocar e presidir as reunións de coordinación que se determinan no epígrafe correspondente.

b) Por parte do profesorado titor:

1. Informar debidamente a cada unha das familias afectadas sobre as medidas propostas para o seu fillo ou filla, recabando a súa autorización ou conformidade no caso das medidas que así o teñan establecido.
2. Solicitar as avaliacións psicopedagóxicas no modelo facilitado pola xefatura do departamento de orientación, colaborando coa orientadora ou co orientador no proceso de exploración.
3. Realizar as convocatorias do equipo docente para a elaboración das adaptacións curriculares e para o seu seguimento e avaliación, levantando as correspondentes actas.
4. Colaborar coa xefatura do departamento de orientación e co profesorado de apoio de PT e/ou AL no posible axuste horario para a prestación dese servizo ao alumnado da súa titoría.
5. Realizar, ao final de curso e segundo o modelo facilitado polo departamento de orientación, o informe titorial de reforzo educativo do alumnado da súa titoría que foi obxecto desa medida.

c) Por parte do profesorado de PT e/ou AL:

1. Colaborar coa xefatura do departamento de orientación na distribución dos servizos de apoio do profesorado de PT e/ou AL ao alumnado con necesidade específica de apoio educativo.
2. Elaborar o plan de traballo para o alumnado que atende, en colaboración co profesorado da área que corresponda e segundo as orientacións da xefa ou do xefe do departamento de orientación
3. Realizar, ao final de curso e segundo o modelo facilitado polo departamento de orientación, o informe de apoio educativo do alumnado ao que atendeu.

d) Por parte do resto do profesorado:

1. Realizar a adaptación curricular da área que ten encomendada, no caso do alumnado ao que se decidiu aplicar esa medida, dentro dos prazos acordados e segundo o modelo establecido para o centro.
2. Facilitar ao profesorado titor, no que atinxe á súa área, a competencia curricular daquel alumnado ao que se vai solicitar unha avaliación psicopedagóxica.

e) Por parte da xefa ou do xefe do departamento de orientación:

1. Realizar a proposta de intervención do profesorado de PT e AL unha vez considerada a opinión dese profesorado e do profesorado titor.
2. Deseñar e dar a coñecer os modelos de demanda dunha avaliación psicopedagóxica por parte do profesorado titor e por parte das familias.
3. Responsabilizarse de que o departamento de orientación deseñe os modelos de documentos necesarios para o desenvolvemento deste plan (modelo no que planificar as áreas dunha adaptación curricular, modelo de

informe fin de curso do profesorado de apoio, modelo de informe titorial das medidas de reforzo educativo, etc.).

4. Diseñar, aplicar e informar ao profesorado titor, ás familias e ao alumnado dos resultados do programa preventivo de identificación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo, así como das medidas educativas que, de ser o caso, corresponden.
5. Promover a elaboración e posta en práctica dos programas preventivos e de atención á diversidade que o centro considere necesarios. Entre eles: un programa para a mellora da comprensión lectora, un programa para ensinar a pensar e técnicas de estudo, un programa de acollida, un programa de preparación para a ESO e un programa de habilidades sociais.

f) Por parte do profesorado coordinador de ciclo:

1. Informar ás persoas integrantes do ciclo que coordina dos documentos sobre os que traballa o departamento de orientación, promovendo a análise daquelas propostas sobre as que o citado departamento solicita opinión do ciclo.
2. Trasladar ao departamento de orientación as opinións e propostas do ciclo que coordina.

8. MECANISMOS DE COORDINACIÓN E COLABORACIÓN INTERNOS ASÍ COMO CON OUTRAS ETAPAS EDUCATIVAS E COS CENTROS ADSCRITOS OU DE ADSCRICIÓN.

Enténdese a coordinación como o establecemento da rede de conexións entre os distintos elementos que interveñen no proceso educativo, coa finalidade de dar continuidade ao traballo realizado con anterioridade e contribuír a que se acaden os obxectivos propostos. Do que se trata, en síntese, é de que se adapten todas as

circunstancias (profesorado, recursos materiais, servizos externos, etc.) á realidade do alumnado e non ao revés.

O Decreto 229/2011, do 7 de decembro, establece nun dos seus principios que “*A intervención educativa basearase nun enfoque multidisciplinar e de colaboración e coordinación entre os diferentes profesionais*”. En consecuencia, enténdese que a coordinación interna debe considerar:

1. Un ámbito xeral, asentándose sobre:
  - a. Un proxecto educativo común.
  - b. Unha concreción curricular común.
  - c. Unha programación de ciclo-curso común.
2. Un ámbito concreto, que debe asentarse sobre:
  - a. A información existente nos documentos que conforman a carpeta do expediente do alumnado.
  - b. Os instrumentos de organización e xestión que elabore o centro, con claros criterios para o seu seguimento e avaliación.
  - c. O compromiso do claustro do profesorado na definición de aspectos mínimos (xerais) sobre a metodoloxía, onde se considere ao alumnado parte activa da súa aprendizaxe e se promova o seu dominio das competencias básicas.
  - d. O consenso sobre a información que debe formar parte dos procesos de avaliación inicial.
  - e. A unificación dos modelos de informes de fin de ciclo e de fin de etapa, ademais dos de apoio e reforzo educativo citados noutras epígrafes.

Ademais do indicado, a coordinación entre as etapas de educación infantil e educación primaria deste centro require o mantemento dunha reunión formal,

convocada e presidida pola xefatura de estudos, entre o equipo docente de educación infantil e o do primeiro ciclo de educación primaria. Esta reunión debe celebrarse no inicio de cada curso, antes do comezo das clases, e nela trataranse de analizar os aspectos curriculares xerais do traballado en educación infantil e as posibles directrices de traballo na nova etapa. A esta reunión deberá asistir a xefa ou o xefe do departamento de orientación.

A colaboración ou coordinación cos centros adscritos e cos de adscrición debe asentarse, cando menos, sobre:

1. O traslado de toda a información que debe acompañar o expediente do alumnado.
2. O intercambio de información entre as xefaturas dos departamentos de orientación dos distintos centros.
3. As posibles reunións entre os equipos docentes afectados (o do centro educativo de curso que acaba de rematar e o do centro educativo do curso que acaba de comezar). Estas reunións, de ser o caso, deberán convocarse conxuntamente polas xefaturas de estudo dos centros afectados.

9. CANLES DE COLABORACIÓN COAS NAIS, PAIS OU TITORES E TITORAS LEGAIS DO ALUMNADO E COS DIFERENTES SERVIZOS EXTERNOS AO CENTRO.

O citado Decreto 229/2011 dispón que *“Os centros educativos promoverán a implicación das nais, pais ou tutores e titoras legais do alumnado ...”* e que estas recibirán *“... información e asesoramento que lles axuden no seu labor educativo, faciliten a comunicación co profesorado e potencien a participación na vida dos centros”*. En consecuencia, para dar contido a esa colaboración, establécense as seguintes accións, en función das NEAE que presenten ós alumnos do grupo:

1. Realizaráse unha reunión xeral a nivel centro, xuntando a tódalas familias para a súa acollida e información.

2. Mantemento dunha reunión titorial xeral en cada trimestre, realizándose a 1ª antes do 31 de outubro.
3. Determinación dos contidos mínimos a tratar nesas reunións, sendo estes os seguintes:
  - a. Primeira reunión:
    - Información básica sobre o modelo educativo que preside o PEC.
    - Información sobre a CC, a súa autoría e utilidade.
    - Información sobre o calendario escolar.
    - Aclaración da liña metodolóxica usada na aula e sobre aspectos como: materiais necesarios, contidos a traballar, actividades de aprendizaxe, criterios e instrumentos de avaliación, actividades de reforzo e de ampliación, apoios e RE, criterios de promoción, nivel de colaboración familiar, a información ás familias, etc.
    - Información dos principais aspectos das NOF e da PXA, en concreto: estrutura organizativa, horarios de cada clase e criterios usados, horas de titoría e/ou atención ás familias, actividades complementarias e extraescolares, control da asistencia e xustificación das faltas, normas de convivencia, etc.
    - Información sobre os programas do departamento de orientación e outros para atender a diversidade.
  - b. Segunda reunión:
    - Información sobre o desenvolvemento do programado.
    - Desenvolvemento dalgunha actividade formativa para as familias.
  - c. Terceira reunión:

- Información dos resultados.
  - Orientacións para o período vacacional.
  - Presentación do posible traballo de verán.
  - Breve “anticipación” do próximo curso.
4. Disponibilidade para a atención individual ás familias fóra do horario establecido.
  5. Delegación no departamento de orientación para a elaboración de circulares informativas sobre o proceso de ensino e aprendizaxe e sobre a colaboración-participación das familias nese proceso.
  6. Disponibilidade para recabar e/ou trasladar aos servizos sociais, sanitarios, asistenciais, etc. aquela información relevante para o proceso educativo. Este “trasvase” de información deberá realizarse formalmente (por escrito), previa solicitude escrita e fundamentada.

10. PROTOCOLOS PARA A SOLICITUDE E/OU AUTORIZACIÓN DAS MEDIDAS EXTRAORDINARIAS.

Os protocolos de uso no centro –que se presentan como anexos, dada a súa diferente configuración- son os que figuran na seguinte relación:

1. [Anexo I](#): Cuestionario previo de avaliación psicopedagóxica para o profesorado de infantil.
2. [Anexo II](#): Cuestionario previo de avaliación psicopedagóxica para o profesorado do 1º ciclo de primaria.
3. [Anexo III](#): Cuestionario previo de avaliación psicopedagóxica para o profesorado do 2º ciclo de primaria.
4. [Anexo IV](#): Cuestionario previo de avaliación psicopedagóxica para o profesorado do 3º ciclo de primaria.

5. [Anexo V](#): Cuestionario previo de avaliación psicopedagóxica para as familias.
6. [Anexo VI](#): Estrutura básica dunha adaptación curricular.
7. [Anexo VII](#): Marco de planificación da área ou [áreas adaptadas](#).
8. [Anexo VIII](#): Modelo de acreditación da información á familia.
9. [Anexo IX](#): Modelo de informe final de curso das medidas de apoio educativo (PT e/ou AL).
10. [Anexo X](#): Modelo de informe tutorial das medidas de reforzo educativo (RE).
11. [Anexo XI](#): Estrutura básica dun ditame de escolarización.
12. [Anexo XII](#): Modelo de valoración da familia ante un ditame de escolarización.

11. PROCESOS DE SEGUIMIENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN.

O seguimento e avaliación deste PXAD realizarase segundo o procedemento seguinte:

1. Ao final do 1º e do 2º trimestres o departamento de orientación, considerando os informes de execución facilitados polos diferentes ciclos a través do seu coordinador ou coordinadora, emitirá un informe, que trasladará ao equipo directivo.
2. A dirección do centro responsabilizarase da análise do informe anterior polo claustro do profesorado e da posterior incorporación ao seguimento da PXA.
3. Ao final de curso, seguindo o procedemento que figura nas dúas epígrafes anteriores, realizarase a avaliación do PXAD. Nesa avaliación figurarán, de ser o caso, as propostas de mellora para o curso seguinte.
4. Tanto o informe de avaliación como, de ser o caso, as propostas de mellora incorporaranse á memoria final da PXA.

5. O seguimento e a avaliación por parte dos diferentes equipos de ciclo realizarase en base aos seguintes indicadores:

- a. Elaboración dun programa para a mellora da comprensión lectora.
- b. Elaboración dun programa de ensinar a pensar.
- c. Aplicación do programa para a mellora da comprensión lectora.
- d. Aplicación do programa de ensinar a pensar.
- e. Práctica do modelado e establecemento de rutinas de traballo.
- f. Promoción do traballo colaborativo.
- g. Valoración do esforzo e potenciación da autoestima.
- h. Coordinación vertical e horizontal das programacións das diferentes áreas.
- i. Adaptación dos tempos e dos instrumentos de avaliación ás circunstancias do alumnado.
- j. Establecemento de criterios para a adscrición do alumnado.
- k. Establecemento de criterios para a adscrición do profesorado.
- l. Establecemento de criterios para a utilización dos servizos de apoio.
- m. Elaboración dun modelo de solicitude de intervención da xefatura do departamento de orientación por parte do profesorado.
- n. Elaboración dun modelo de solicitude de intervención da xefatura do departamento de orientación por parte das familias.
- o. Elaboración dun programa para a acollida do alumnado e do profesorado de nova incorporación.
- p. Elaboración dun programa para a preparación do alumnado e das súas familias para a ESO.

- q. Deseño dun modelo no que planificar as áreas dunha adaptación curricular.
- r. Elaboración dun programa para a identificación do alumnado con necesidade específica de apoio educativo.
- s. Elaboración dun informe titorial sobre as medidas de reforzo educativo aplicadas a cada alumna ou alumno.
- t. Elaboración dun informe final de curso, por parte do profesorado de PT e/ou AL, sobre as medidas de apoio educativo.
- u. Elaboración dun programa de habilidades sociais.

O departamento de orientación, considerando os indicadores citados, responsabilizarase da elaboración do [modelo](#) no que deben informar os distintos ciclos.

En Barallobre a 12 de abril de 2013.

Asdo. O Xefe do Departamento de Orientación

Benigno Sánchez Vales